

Advies nr 11/2014 van 10 februari 2014

Betreft: Adviesvraag m.b.t. een ontwerp van decreet houdende de wijziging van het decreet van 20 januari 2012 *houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid* wat betreft kadervormingstrajecten (CO-A-2014-010)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van Vlaams Minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel ontvangen op 29/01/2014;

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans;

Brengt op 10 februari 2014 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Commissie wordt gevraagd een dringend advies uit te brengen over een ontwerp van decreet houdende de wijziging van het decreet van 20 januari 2012 *houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid* wat betreft kadervormingstrajecten (hierna ontwerp van decreet).

II. CONTEXT

2. Voorliggend ontwerp van decreet regelt het erkennen van kadervormingstrajecten en het uitreiken van attesten aan jeugdwerkers. Het decreet actualiseert regels die voorheen opgenomen waren in de zogenaamde 'Criteria voor het uitreiken van attesten aan jeugdwerkers' die reeds in 1995 het licht zagen.
3. Het is dus een sinds lang bestaande praktijk dat bepaalde kadervormingsprogramma's die opgezet worden door structureel gesubsidieerde verenigingen kunnen erkend worden en dat aan deelnemers die dergelijk traject succesvol doorlopen een attest van jeugdwerker wordt uitgereikt. Jaarlijks worden ongeveer 6000 attesten uitgereikt door de Afdeling Jeugd.
4. Zowel om redenen van handhaving en evaluatie van de wetgeving, als vanuit het oogpunt van dienstverlening is het noodzakelijk dat een databestand wordt aangelegd van de uitgereikte attesten. Dit impliceert dat er ook persoonsgegevens worden opgeslagen. In artikel 2, paragraaf 6, derde lid van het ontwerp van decreet wordt hiervan gewag gemaakt en de concrete invulling wordt gedelegeerd aan de Vlaamse Regering.
5. Wat de motivatie voor de aanleg van het databestand met persoonsgegevens betreft, preciseert de begeleidende brief van de heer Minister bij de adviesaanvraag nog het volgende:

"Het is belangrijk te weten dat er 3 verschillende attesten worden uitgereikt die overeenstemmen met "rollen" in het jeugdwerk: animator, hoofdanimator en instructeur. De opleiding voor animator vormt de basis, waarop verder kan gebouwd worden. Het hebben van een animatorsattest is dus een van de toelatingsvoorwaarden voor verdergezette vorming (= opleiding hoofdanimator of instructeur) die zal opgenomen worden in het uitvoeringsbesluit bij dit decreet. Het hebben van een instructeursattest is een van de begeleidingsvoorwaarden voor de kadervormingstrajecten (= kwalificatievereisten gesteld aan de begeleiders). Om te kunnen nagaan of een persoon beantwoordt aan de toelatings-

of begeleidingsvoorwaarden (cf. artikel 2, paragraaf 3, tweede lid van het decreet) moet de administratie kunnen nagaan of de betrokken persoon houder is van het vereiste attest. Daarnaast zullen ook leeftijdsvereisten worden geformuleerd voor de uitreiking van de attesten (cf. artikel 2, paragraaf 6, tweede lid). Concreet zullen in het uitvoeringsbesluit minimumleeftijden bepaald worden voor het kunnen ontvangen van een bepaald attest (bv. 16 jaar voor een animatorattest). Om deze regels te kunnen toepassen, moet de administratie dus de geboortedatum van de aanvrager kennen.

Vanuit het oogpunt van beleidsevaluatie is het noodzakelijk na te gaan of de nieuwe regelgeving al dan niet een stimulans betekent voor een leergroepad binnen het jeugdwerk. Daartoe moet gemonitord worden hoeveel houders van een attest van animator later nog verdergezette vorming volgen (hoofdanimator en instructeur).

Ten slotte is de aanleg van een databestand met een minimum aan persoonsgegevens ook nodig vanuit het oogpunt van dienstverlening. De jarenlange ervaring leert dat een aantal jongeren zijn attest kwijt speelt (door bv. verlies of stelen van portefeuille, enz.). Indien dat het geval is, kan na raadpleging van het databestand gemakkelijk een duplicaat uitgereikt worden'.

III. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

Algemeen

6. De Commissie stelt vast dat het ontwerp van decreet een nieuwe regeling bevat voor kadervormingstrajecten in het jeugdwerk. De huidige regeling 'Criteria voor het toekennen van attesten aan jeugdwerkers' had namelijk aansluiting verloren met het decreet waaraan het in het begin refereerde, en was zo tot pseudowetgeving geworden. Door de keuze voor een verankering in het decreet van 20 januari 2012 *houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid* krijgt de praktijk van het uitreiken van attesten aan jeugdwerkers (opnieuw) een wettelijke grondslag, wat een goede zaak is.
7. De Commissie stelt daarentegen vast dat hoewel de begeleidende brief van de Minister bij de adviesaanvraag gedetailleerd ingaat op de redenen en de inhoud van de databank van uitgereikte attesten, hiervan bijna geen spoor is terug te vinden, noch in de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van decreet noch in het ontwerp van decreet zelf.
8. De Memorie van Toelichting stelt enkel dat:

"De administratie zal een databank ter beschikking stellen voor het invoeren van de gegevens over de deelnemers aan wie een kadervormingsattest zal worden uitgereikt".

9. Artikel 2, paragraaf 6, derde lid van het ontwerp van decreet stelt enkel dat:

"Aan de deelnemer die met positief gevolg een kadervormingstraject heeft doorlopen, wordt een attest uitgereikt.

De Vlaamse Regering bepaalt de termijnen en de leeftijdsvereisten voor de uitreiking van de attesten.

De Vlaamse Regering bepaalt de regels voor het opnemen van de persoonsgegevens in een databestand met het oog op beleidsevaluatie".

10. Hoewel de Commissie, rekening houdend met de finaliteit en de inhoud van bedoelde databank zoals uiteengezet in de begeleidende brief bij de adviesaanvraag, in beginsel geen bezwaren heeft tegen de aanleg ervan, is de omstandigheid dat er in de Memorie van Toelichting, alsook in het ontwerp van decreet zelf onvoldoende aandacht wordt besteed aan deze databank problematisch in het licht van artikel 8 EVRM, artikel 22 van de Grondwet en artikel 4, § 1, 2° van de WVP.

11. Bovendien stelt de Commissie een discrepantie vast tussen de ruimere doeleinden uiteengezet in de begeleidende brief (met het oog op de uitvoering, handhaving en evaluatie van bovengenoemd ontwerp van decreet en met het oog op de dienstverlening naar de houders van de attesten toe) en de enige doelstelling (beleidsevaluatie) die in het ontwerp van decreet zelf is opgenomen¹ en waarvan de verdere invulling dan nog wordt overgelaten aan de Vlaamse Regering.

12. De Commissie wijst erop dat zij in haar adviezen² reeds vaak opmerkte om toch de volgende essentiële elementen van een databank in de wet zelf (in casu in het decreet) te verankeren:

- de verantwoordelijke voor de verwerking in de zin van artikel 1, § 4, WVP;
- het doel/de doelen van de verwerking;
- de categorieën van gegevens die zullen verwerkt worden.

¹ Overigens indien de enige doelstelling/toepassing beleidsevaluatie zou zijn (nl. nagaan of de nieuwe regelgeving al dan niet een stimulans betekent voor een leergroepad binnen het jeugdwerk, inz. monitoren hoeveel houders van een attest van animator later nog verdergezette vorming volgen (hoofdanimator en instructeur), moet erop gewezen worden dat een dergelijke toepassing geen zicht vergt op individuele informatie, maar enkel moet kunnen beschikken over gecodeerde of geaggregeerde bestanden.

² Zie bv. advies nr. 21/2011 van 28 september 2011.

13. Uiteraard is de Commissie zich ervan bewust dat niet alle details in het ontwerp zelf kunnen geregeld worden en dat één en ander eventueel nadien verder in uitvoeringsbesluiten kan uitgewerkt worden. Voor punten die in het ontwerp finaal toch aan de Vlaamse Regering zouden worden gedelegeerd, en die een invloed kunnen hebben op de bescherming van persoonsgegevens of de persoonlijke levenssfeer, verzoekt de Commissie dat het ontwerp van besluit haar ter advies zou worden voorgelegd. Ze nodigt de aanvrager uit om deze verplichting in onderhavig ontwerp van decreet (of in de Memorie van Toelichting) op te nemen.

De verantwoordelijke voor de verwerking van de databank

14. De Commissie verzoekt de verantwoordelijke voor de verwerking van het gegevensbestand aan te duiden in het ontwerp van decreet zelf.
15. In juridisch termen gaat het over de administratieve entiteit van de Vlaamse administratieve diensten die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het jeugdbeleid, zoals bedoeld in artikel 4, 7°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 *tot hervorming der instellingen*, meer bepaald het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, afdeling Sport en Jeugd, cluster Jeugdbeleid van de Vlaamse overheid en afgekort als afdeling Jeugd in de adviesaanvraag.

Finaliteit

16. De Commissie verzoekt de finaliteiten waarvoor de gegevens worden verzameld en verwerkt te bepalen in het ontwerp van decreet zelf in toepassing van artikel 4, § 1, 2° WVP.

Toelaatbaarheid

17. Overeenkomstig de WVP mogen persoonsgegevens slechts verwerkt worden in één van de gevallen voorzien in artikel 5 WVP.
18. In casu kan de afdeling Jeugd zich beroepen op artikel 5, c) WVP of op artikel 5, e) WVP.
19. De Commissie stelt vast dat één van de gegevens in deze databank het rijksregisternummer zal zijn van de houder van het attest. Inzake het gebruik van dit uniek identificatiemiddel wijst de Commissie op artikel 8 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen* (WRR):

"De machtiging om het identificatienummer van het Rijksregister te gebruiken wordt verleend door het sectoraal comité van het Rijksregister bedoeld in artikel 15, aan de overheden, de instellingen en de personen die zijn bepaald in artikel 5, eerste lid." De afdeling Jeugd is een dergelijke overheid en dient een dergelijke machtiging te bekomen voor zover ze dat nog niet zou hebben.

20. Artikelen 8 en 16 WRR voorzien echter in de mogelijkheid om af te wijken van de principiële machtigingsbevoegdheid van het Sectoraal comité van het Rijksregister: *"De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad en na advies van het sectoraal comité, in welke gevallen geen machtiging vereist is"*.

Gegevens

21. Enkel de begeleidende brief somt momenteel de persoonsgegevens op die in de gegevensbank zullen worden bijgehouden. Het gaat over voornaam, naam, rijksregisternummer en geboortedatum van de attesthouder en naam van het uitgereikte attest. Adresgegevens worden daartegen niet opgevraagd, aldus de begeleidende brief.
22. In het ontwerp van decreet (noch in de Memorie van Toelichting) wordt dus niet bepaald welke (categorieën) gegevens worden verzameld en verwerkt en waarom.
23. De Commissie verzoekt dit te doen in het ontwerp van decreet zelf.

Toegang tot de gegevens

24. De Commissie stelt vast dat volgens de begeleidende brief van de Minister, de databank enkel raadpleegbaar zal zijn door ambtenaren van de afdeling Jeugd.
25. Het betreft hier een toepassing van artikel 16, § 2, 2° WVP.
26. De Commissie verzoekt dit minstens op te nemen in de Memorie van Toelichting.

Veiligheid

27. Om te verifiëren en te garanderen dat de benodigde veiligheidsmaatregelen m.b.t. de gegevensbank zijn genomen, verzoekt de Commissie afdeling Jeugd een beroep te doen op een veiligheidsconsulent, conform artikel 10 WRR.

OM DEZE REDENEN,

de Commissie

brengt een **gunstig** advies uit m.b.t. het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het decreet van 20 januari 2012 *houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid* wat betreft kadervormingstrajecten, voor zover rekening wordt gehouden met de opmerkingen in randnummers 10-14, 16, 19, 23, 26 en 27, inzonderheid:

- bepaling van de verantwoordelijke voor de verwerking in het ontwerp van decreet;
- bepaling van de doeleinden van de databank in het ontwerp van decreet;
- bepaling van de categorieën gegevens in het ontwerp van decreet.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere